

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 16.Gf.40.225/2023/8.

A felperes:

felperesa

(cím2)

A felperes képviselője:

Dr. Varga Imre ügyvéd

(cím1)

Az alperes:

alperes

(cím4.)

Az alperes képviselője:

Dr. Salamon Gergely László kamarai jogtanácsos

Dr. Vecsey Tamás Zoltán kamarai jogtanácsos

(cím4.)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 17.G.42.068/2020/27.

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Az alperest a terhére megállapított perköltség viselése alól mentesíti és a felperest kötelezi, hogy fizessen meg az alperesnek 15 (tizenöt) napon belül 2.157.732 (kétfmillió-százötvenhétezer-hétszázharminckettő) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a felek személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint kereseti és 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 2017. december 18-án a felperes, valamint konzorciumi tag1, konzorciumi tag2 konzorciumi tag3, konzorciumi tag4 konzorciumi tag5 valamint konzorciumi tag6 mint konzorciumi tagok Konzorciumi Együtműködési Megállapodást kötöttek támogatásban részesített projekt megvalósítására, amelynek címe: „Humán szolgáltatások fejlesztése a társadalmi felzárkózás érdekében” volt. Konzorciumvezetőnek konzorciumi tag2 választották. A megállapodás 3.3 pontja 88 különböző vállalt tevékenységet részletezett, feltüntetve, hogy mely tevékenységet a konzorcium melyik tagja valósítja meg, valamint minden egyes tevékenységhez külön-külön a tevékenységre jutó elszámolható költség összegét és minden egyes tevékenységhez külön-külön a tevékenységre jutó támogatás összegét is. A Konzorciumi Együtműködési Megállapodás 3.4 pontja az egyes tagok által a projekt keretében elszámolható költségek összegét külön-külön tagokra lebontva állapította meg, eszerint a felperes által elszámolható költség és támogatási összeg 52.021.700 forint.

[2] A Konzorciumi Együtműködési Megállapodás 3.6 pontja szerint amennyiben a Támogató szabálytalanság, vagy a támogatási szerződés megszegése miatt már kifizetett támogatás visszafizetését rendeli el, a Tag köteles az általa okozott szabálytalanság, vagy szerződésszegés miatt visszakövetelt összeget közvetlenül a Támogató részére visszafizetni, az erre irányuló felszólításában foglaltak szerint. Ha nem állapítható meg, hogy a támogatás elkövetésében vagy a támogatási szerződés megszegésében a Tagok milyen mértékben működtek közre, és a Tagok a visszafizetési kötelezettségüket a visszafizetési felszólításban meghatározott időpontig nem teljesítik, a Támogató a követelése teljes összegét bármely Taggal szemben érvényesítheti.

[3] 2018. február 9. napján az Emberi Erőforrások Minisztériuma EU Fejlesztések Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság, mint Támogató és konzorciumi tag2 között Támogatási Szerződés jött létre, amelyet a konzorciumvezető – a konzorciumi

megállapodásban kapott meghatalmazás alapján – az összes konzorciumi tag nevében írta alá. A Támogatási Szerződés tartalmazza, hogy ha a Projektet több Kedvezményezett közösen valósítja meg (konzorcium), a Kedvezményezettek egymás közti, valamint a Támogató és a Kedvezményezettek közti viszonyokat a jelen támogatási szerződés elválaszthatatlan mellékletét képező konzorciumi együttműködési megállapodás tartalmazza. A Támogatási Szerződés 2.1 pontja szerint a szerződés tárgya a Humán szolgáltatások fejlesztése a társadalmi felzárkózás érdekében című és azonosító szám azonosító számú, a támogatási kérelemben és annak mellékleteiben rögzített projekt elszámolható költségeinek az Európai Szociális Alapból és hazai központi költségvetési előirányzatból vissza nem térítendő támogatás formájában történő finanszírozása.

[4] Az alperes 2019. október 3-án konzorciumi tag⁴, 2019. október 9. napján konzorciumi tag³ és 2019. november 28. napján konzorciumi tag² helyszíni ellenőrzést folytatott, és azt állapította meg, hogy egyes meghirdetett programokat nem tartottak meg annak ellenére, hogy a program módosítását előzetesen nem jelezték az alperes felé. 2020. május 13. napján az Emberi Erőforrások Minisztériuma Európai Unió fejlesztések végrehajtásáért felelős helyettes államtitkára, mint elsőfokú hatóság szabálytalanságot állapított meg a tárgyi projekttel kapcsolatban. A felperes által a támogatási szerződés 3.3 pontja szerint megvalósítani vállalt tevékenységek kapcsán nem került sor szabálytalanság megállapítására, a konzorciumi tagok közül kizárólag konzorciumi tag⁴ konzorciumi tag³ és konzorciumi tag² által megvalósítani vállalt egyes tevékenységek részei kapcsán került sor szabálytalanság megállapításra a 2014-2020. programozási időszakban az egyes Európai Unió alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet (továbbiakban: Korm. rendelet) 90. § (1) bekezdésének c) pontjának, valamint 86. § (1) bekezdésének megsértése miatt.

[5] 2020. május 22. napján konzorciumi tag² konzorciumi tag¹, konzorciumi tag⁶ konzorciumi tag⁶ valamint a felperes jogorvoslati kérelmet nyújtottak be a másodfokú hatósághoz a szabálytalanságot megállapító döntés ellen. Az másodfokú hatóság Fejlesztéspolitikai Tervezéséért és Jogi Ügyekért Felelős helyettes államtitkára mint másodfokú hatóság a 2020. július 24. napján kelt döntésében a szabálytalansági döntést helybenhagyta. 2020. szeptember 1. napján kelt levelében az Emberi Erőforrások Minisztériuma Európai Unió Fejlesztések Végrehajtásáért felelős államtitkára a támogatási szerződéstől elállt és felszólította a felperest, hogy a támogatás összegét, mindösszesen 51.901.596 forintot 30 napon belül fizessen vissza.

[6] A felperes 2020. december hónapban az Emberi Erőforrások Minisztériuma Európai Unió Fejlesztések Végrehajtásáért Felelős Helyettes Államtitkárság Horizontális és RSZTOP Fejlesztések Főosztályával a visszatérítési kötelezettségére részletfizetési megállapodást kötött.

[7] A felperes többször módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 51.924.412 forint tőkét, valamint ezen összegből 4.327.038 forint után 2021. január 8. napjától kezdődően, 4.327.034 forint után 2021. február

10. napjától kezdődően, 4.327.034 forint után 2021. március 9. napjától kezdődően, 4.327.034 forint után 2021. április 8. napjától kezdődően, 4.327.034 forint után 2021. május 10. napjától kezdődően, 4.327.034 forint után 2021. június 9. napjától kezdődően, 4.327.034 forint után 2021. július 8. napjától kezdődően, 4.327.034 forint után 2021. augusztus 9. napjától kezdődően, 4.327.034 forint után 2021. szeptember 9. napjától kezdődően, 4.327.034 forint után 2021. október 7. napjától kezdődően, 4.327.034 forint után 2021. november 9. napjától kezdődően, 4.327.034 forint után 2021. december 10. napjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat, valamint perköltség megfizetésére. A felperes érvényesíteni kívánt jogként a Korm. rendelet 59. § (5) bekezdésére, 86. § (1) bekezdésére, 90. § (1) bekezdés c) pontjára, 164. § (4) bekezdésére, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:140. § (1) bekezdésére, 6:213. § (1) bekezdésére, 6:212. § (1-3) bekezdésére, valamint a 6:137. §-ra, 6:142. §-ra, 6:143. § (3) bekezdésére a 6:144. § (2) bekezdésére hivatkozott.

[8] Előadta, hogy a támogatási szerződésből eredő kötelezettségeinek teljes egészében eleget tett. A Korm. rendelet 59. § (5) bekezdése alapján a támogatási szerződés megszegéséért való felelősséget a konzorciumi megállapodás alapján kell elbírálni, a konzorciumi megállapodás azonban nem teremtett egyetemleges felelősséget a tagok között, ugyanis a konzorciumi megállapodás 9. oldalának 7. bekezdése alapján minden tag csak az általa okozott szabálytalanság miatt tartozik visszafizetési kötelezettséggel. Előadta, hogy az elállási jog egyébként is kizárt a Ptk. 6:140. §-a, a Ptk. 6:212. § (3) bekezdése és 6:213. § (1) bekezdése alapján, mivel jelen esetben az eredeti állapot nem állítható helyre, ugyanis a felperes által teljesített szolgáltatások nem adhatók vissza. Hivatkozott arra, hogy az alperes által alkalmazott elállás nem arányos jogkövetkezmény, az elállás okaként hivatkozott szabálytalanságok a teljes projektköltségvetésnek a 3,5 %-át képezik. A szabálytalansági gyanúpontok emellett nem a teljes költségekre, hanem kizárólag egy-egy eseményre vonatoztak. Hivatkozott az ÁSZF 7.4.2.b pontjának rendelkezésére, valamint arra, hogy a másodfokú döntésben hivatkozott ÁSZF 7.1.1., 7.1.2., 7.1.3.b és c pontjainak megsértése nem állt fenn, így az ÁSZF 7.1. pont szerinti szerződösszegés nem valósult meg, ebből következően az ÁSZF 7.4.2. a) pontja szerinti elállásra nem kerülhetett sor. Előadta, hogy az elállás nem felelt meg a Korm. rendelet 90. § (1) bekezdés c) pontjának és 86. § (1) bekezdésének sem.

[9] Az alperes kérte a kereset elutasítását és felperes perköltségben való marasztalását. Előadta, hogy a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés 19. pontja, az 59. § (1) bekezdése, az 59. § (2) bekezdése, az 59. § (3)-(5) bekezdéséig terjedő rendelkezések alapján megállapítható, hogy a jogalkotó projektet, mint egy egységet kezeli, valamennyi szakmai elvárás és egyéb rögzített kötelezettség a projekt szintjén értelmezendő. A tagok a projekt együttes megvalósítására vállaltak kötelezettséget, a projekt mint egységes egész céljait kell a megvalósítás alatt fókuszban tartani, ami az egyes konzorciumi tagok által vállalt feladatok szabályszerű megvalósításával teljesülhet teljes mértékben. Ezért nem lehetséges egyes konzorciumi tagok tekintetében elállni, ugyanis a projekt egysége a későbbiekben már nem lenne biztosítható. A konzorciumi megállapodás 3.7. pontjában kifejtett felelősségi szabályok kizárólag abban az esetben értelmezhetőek, amennyiben a szabálytalanság jogkövetkezménye nem az elállás. Elállás esetén ugyanis a szerződés valamennyi kedvezményezett tekintetében megszűnik. A Ptk. 6:213. § (1) és (3) bekezdése és a Korm. rendelet 1. számú mellékletnek

Egységes Működési Kézikönyv (a továbbiakban: EMK) 62.4. pontja alapján a támogatási szerződés felmondásának nem lehet helye.

[10] Az alperes a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdésének 19. pontjára is utalva kifejtette, hogy a konzorciumi szerződés megkötése a konzorcium tagjai között szükségképpen a Ptk. 6:29. §-a szerinti kötelezetti egyetemlegességet keletkeztet, mivel a konzorcium tagjai együttesen vállalták teljesíteni a projektet, vállalásuk alperes irányában nem volt megosztható, függetlenül attól, hogy az alperes felé külön kellett elszámolniuk, külön költségvetéssel rendelkeztek, valamint ezzel összefüggésben meghatározták, hogy a projektből melyik konzorciumi tag milyen feladatokat végez el, erre tekintettel a Ptk. 6:29. § (2) bekezdése értelmében a konzorciumi tagok, így a felperes is egymás szerződésszegéséért is felelnek, amiből az következik, hogy bármelyik tag szerződésszegése jogszerűen megalapozta alperes elállását.

[11] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 51.924.412 forint tőkét, és ezen összegből 4.327.038 forint után 2021. január 8. napjától, 4.327.034 forint után 2021. február 10. napjától, 4.327.034 forint után 2021. március 9. napjától, 4.327.034 forint után 2021. április 8. napjától, 4.327.034 forint után 2021. május 10. napjától, 4.327.034 forint után 2021. június 9. napjától, 4.327.034,- forint után 2021. július 8. napjától, 4.327.034 forint után 2021. augusztus 9. napjától, 4.327.034 forint után 2021. szeptember 9. napjától, 4.327.034 forint után 2021. október 7. napjától, 4.327.034 forint után 2021. november 9. napjától, 4.327.034 forint után 2021. december 10. napjától a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, továbbá 2.232.320 forint perköltséget. Megállapította, hogy a felperes illetékmentessége folytán le nem rótt 1.500.000 forint feljegyzett eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

[12] Indokolásában az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a Korm. rendelet 59. § (5) bekezdésére figyelemmel mindenekelőtt abban kellett állást foglalni, hogy a hét konzorciumi tag által megkötött Konzorciumi Együttműködési Megállapodás miként szabályozta a Támogatási Szerződés esetleges megszegéséért való felelősséget, és hogy az egyik konzorciumi tag által elkövetett szabálytalanságért a többi konzorciumi taggal szemben alkalmazható-e jogkövetkezmény. A konzorciumi megállapodás azért is irányadó a fenti kérdéskörben, mert Támogatási Szerződés első oldalán is rögzítésre került, hogy ha a Projektet több Kedvezményezett közösen valósítja meg (konzorcium), a Kedvezményezettek egymás közti, valamint a Támogató és a Kedvezményezettek közti viszonyokat a jelen támogatási szerződés elválaszthatatlan mellékletét képező konzorciumi együttműködési megállapodás tartalmazza. A Konzorciumi Együttműködési Megállapodás 9. oldalának 6., 7. és 8. bekezdéséből az következik, hogy főszabály szerint az egyik konzorciumi tag által elkövetett szabálytalanságért a másik konzorciumi tag automatikusan nem tehető felelőssé.

[13] A Konzorciumi Együttműködési Megállapodás 9. oldalának 8. bekezdéséből az a következtetés vonható le, hogy amennyiben megállapítható az, hogy szabálytalanság elkövetésében a tagok milyen mértékben működtek közre, akkor nincs helye a követelés teljes

összegét bármely taggal szemben érvényesíteni. A perbeli esetben megállapítható, hogy az egyes konzorciumi tagok a szabálytalanság elkövetésében milyen mértékben működtek közre. A konzorciumi megállapodás 3.6 pontjának utolsó előtti bekezdéséből is az következik, hogy az egyes tagok „csak az általuk okozott szabálytalanság, vagy szerződésszegés miatt visszakövetelt összeget kötelesek visszafizetni”. A felperesi érveléssel szemben a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés 19. pontja szerinti meghatározásban szereplő „a konzorciumi tagok munkamegosztásán alapuló együttműködése a projekt közös megvalósítására” szövegrészben a projekt közös megvalósítása érdekében való együttműködés nem jelent kötelezett egyetemlegességet, és nem teremt a konzorciumi tagok között olyan viszonyt, hogy bármelyik tag szerződésszegéséért a másik tag is automatikusan felelős lenne.

[14] Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy a támogatási szerződés 1. számú melléklete a teljes projekt költségvetését az egyes támogatást igénylő konzorciumi tagokra lebontva tartalmazta, feltüntetve a költségtypuson kívül a költségelemeket, valamint minden egyes elszámolható költséget, ezen túlmenően a Konzorciumi Együttműködési Megállapodás a 3.3 pontjában valamennyi konzorciumi tag vonatkozásában tevékenységre és a tevékenységre jutó elszámolható költség összegére tételesen lebontva tartalmazta, hogy melyik tag, melyik tevékenység megvalósítását vállalja. A támogatási szerződés ily módon való megfogalmazása (a támogatási összegek elkülönítése), lehetővé teszi, hogy az egyes konzorciumi tagokkal szemben az általuk elkövetett szabálytalanság jogkövetkezményeit differenciáltan alkalmazza az alperes.

[15] Közvetve abból, hogy maga az alperes is valamennyi konzorciumi taggal külön-külön levélben közölt elálló nyilatkozatot, az a következtetés vonható le, hogy maga az alperes sem tekintette egységesnek az elállást, hiszen minden konzorciumi tag vonatkozásában külön elállási nyilatkozatot közölt. A perben nem volt vitás, hogy a szabálytalansági döntésben hivatkozott szabálytalanságok a felperest nem érintették. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ezért a támogatási szerződés más konzorciumi tagok általi esetleges megszegéséért a felperest felelősség nem terhelheti, így önmagában ezen ok miatt az alperesi felmondás jogszerűtlen.

[16] Ezt követően az elsőfokú bíróság azt is vizsgálta, hogy abban az esetben, ha a felperessel szemben – annak ellenére, hogy a felperes szabálytalanságot nem követett el – jogkövetkezményt lehetne alkalmazni, akkor az alperes által alkalmazott jogkövetkezmény a Korm. rendelet 164. § (4) bekezdésének megfelelt-e, azaz igazodott-e a szabálytalanság súlyához. A perben az alperes sem vitatta a felperes azon kimutatását, miszerint az elállás okaként hivatkozott szabálytalanságok a teljes 491.807.912 forintos támogatási összegből összesen 17.694.800 forintot értenek, amely a teljes projekt költségvetésnek körülbelül a 3,5 %-a, ráadásul a szabálytalansági gyanúpontok nem a teljes fenti költségekre, hanem kizárólag egy-egy eseményre vonatkoztak, így ezek számszerűsítése esetén a teljes projektköltségvetés ezrelékeiről lehet beszélni. Az elsőfokú bíróság az állított szabálytalansággal érintett támogatási összeg alacsony arányát a teljes támogatási összegben belül az alkalmazott jogkövetkezmény aránytalanságát alátámasztó körülménynek tekintette. Ezen túlmenően azt is figyelembe vette, hogy az alperes részére a Korm. rendelet 164. § (3) bekezdése szerint többfajta jogkövetkezmény is rendelkezésére állt, többek között az a) pontban szabályozott „a projekt támogatás terhére elszámolható költségeinek csökkentése, és ezzel együttesen a

jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetésére kötelezés” is, így az alperesnek differenciált jogkövetkezmény alkalmazására is lett volna lehetősége. Annak is jelentőséget tulajdonított, hogy jelen esetben az alperes a szabálytalansággal nem érintett felperes vonatkozásában is a legsúlyosabb jogkövetkezményt alkalmazta, amely szintén az aránytalanságot támasztja alá. Az alperes által alkalmazott jogkövetkezmény a teljes támogatási összeg visszafizetését eredményezi, amely különösen súlyos szankció abban az esetben, ha a projekt által támogatott tevékenységek már megvalósultak, és az elállással az alperes a már megvalósított tevékenységek finanszírozását is elvonja utólag. Az elsőfokú bíróság ezért megállapította, hogy az alperes elállása sérti a Korm. rendelet 164. § (4) bekezdését, így az alperes felmondása jogszerűtlen volt, azaz a Ptk. 6:213. §-a szerint a szerződés felbontásának joghatását nem váltotta ki. Erre figyelemmel a peres felek közötti támogatási szerződés alapján a felperesnek nyújtott támogatás visszafizetését az alperes jogszerűtlenül írta elő, így a visszafizetett támogatási összeg a Ptk. 6:142. § szerinti kárnak minősül, amelyet az alperes köteles a felperesnek megtéríteni.

[17] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára való kötelezését. Másodlagosan kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes kereseti kérelmének teljes elutasítását, illetve a felperes első- és másodfokú perköltségben való marasztalását. Fellebbezési kérelmeinek sorrendjét utóbb felcserélte.

[18] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes elállása a támogatási szerződéstől és a támogatási összeg visszakövetelése jogszerűtlen lett volna. Az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346. § (5) bekezdését, amelyre tekintettel az alperes kérte, hogy a másodfokú bíróság a megállapított tényekből eltérő jogi következtetést vonjon le, illetve azokat eltérően minősítse a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjának alkalmazásával. Az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan és jogszabálysértő, mivel a konzorciumi megállapodásban foglalt felelősségi szabályokat nem a szerződés egyéb pontjainak, illetve a felhívás céljának és a konzorcium fogalmának összevetésével értelmezte. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a konzorciumi megállapodás alapján a konzorciumi tagok projektmegvalósításáért való felelőssége és a támogatási szerződés megszegéséből eredő jogkövetkezmények érvényesítése, azaz a szerződésszegés jogkövetkezményeiért való felelőssége elválik egymástól. A konzorciumi megállapodás 3.1 pontjának hatodik bekezdése szerint a támogatási szerződésben rögzített kötelezettségek a projekt szintjén értendők, amelyből következően a konzorciumi megállapodásban részes felek a projekt megvalósítására közösen vállaltak kötelezettséget. A tagok együttesen vállalták a teljes projekt megvalósítását, azaz amennyiben a projekt részét képező elemek nem szerződésszerűen valósulnak meg, az szükségképpen projekt egészét érinti. A Korm. rendelet 3. § (1) bekezdésének 19. pontjában írt fogalom meghatározás visszautal a Ptk. 6:498. §-ára, amelyből következik, hogy a tagok tevékenységük kockázatát közösen viselik. A polgári jogi társasági szerződésnek immanens fogalmi eleme a tagok közös gazdasági kockázata. Az elsőfokú bíróság ítélete ehhez képest összemosta konzorciumi tagok projektmegvalósításáért való felelősségének kérdését a támogatási szerződés megszegéséből eredő jogkövetkezmények érvényesítésének kérdésével. A konzorciumi megállapodásból az következik, hogy amennyiben a támogatási szerződést bármelyik fél megszegi, úgy elsősorban ő felel a szerződésszegés jogkövetkezményeiért. Ez

az eset ugyanakkor nem vonatkoztatható támogatási szerződéstől való elállásra, hiszen az elállás szükségszerűen nem egy vagy több konzorciumi tagot, hanem a teljes támogatási szerződést, azaz valamennyi konzorciumi tagot érinti. Amennyiben a projekt megvalósítása során az alperes szerződéskötési szándéka arra irányult volna, hogy a vállalt kötelezettségek a feleket külön-külön terhelik, úgy külön-külön kötött volna támogatási szerződéseket a felekkel. A konzorciumi forma kockázati közösséget hoz létre a tagok között, így a tagok egymás szerződésszegéséért is felelősséggel tartoznak. Amennyiben a felperes mint szerződésszerűen teljesítő tag sérelmezi, hogy konzorciumi partnere szerződésszegése miatt őt is károsodás érte, úgy ezt a kárt nem az alperes, hanem a szerződésszegő partnerek okozták, így a felperesnek ebből fakadó igényét a konzorciumi partnerével szemben kell érvényesítenie. Az elsőfokú bíróság a tagokkal szemben külön-külön közölt elálló nyilatkozatok kapcsán azt a téves következtetést vonta le, hogy az alperes nem tekintette egységesnek az elállást. Az alperesi elállás azonban automatikusan megszüntette a szerződéses jogviszonyt valamennyi konzorciumi partnere szemben. A külön közölt levelekkel az alperes kizárólag a Ptk. 6:62. §-ában írt tájékoztatási kötelezettségének kívánt eleget tenni. Önmagában abból, hogy az alperes minden tagnak megküldte az elállási nyilatkozatot, nem vezethető le, hogy a tagoknak a támogatási szerződés megszegéséért való felelősséget külön kellene viselniük. Az alperes hivatkozott továbbá a BH2004.474 számú és a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.688/2015/6-III. számú ítéletére, amelyek szintén az alperesi álláspontot támasztják alá.

[19] A felperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján, illetve kérte az alperes másodfokú perköltségben történő marasztalását. Álláspontja szerint az alperes a fellebbezésében figyelmen kívül hagyta a Korm. rendelet 59. § (5) bekezdését, amely alapján a támogatási szerződés megszegéséért való felelősséget a konzorciumi megállapodás alapján kell elbírálni. A megállapodás 9. oldalának hetedik bekezdése alapján pedig minden tag csak az általa okozott szabálytalanság miatt tartozik visszafizetési kötelezettségével. Alaptalan tehát az az alperesi érvelés, hogy a konzorciumi tagok egymás között kockázatközösséget hoztak létre, és hogy egymás esetleges szerződésszegésért felelősséget vállaltak. Az alperesi érvelés téves a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés 19. pontja és a Ptk. 6:498. §-ának tartalmi azonosságára irányuló érvelés körében is. A Korm. rendelet a polgári jogi szerződés kifejezést használja, amely nem azonos a Ptk. által használt polgári jogi társaság fogalmával. Ha a konzorciumi megállapodást polgári jogi társasági szerződésnek is tekintenénk, annak tartalmát a felek szabadon állapíthatták volna meg, így a felelősség kérdésében is a konzorciumi megállapodásban foglaltak lennének az irányadóak, vagyis a közös kockázatviselése történő hivatkozásnak nincs jogszabályi alapja. Az alperes nem támasztotta alá sem jogszabályi, sem szerződéses rendelkezéssel azt a hivatkozását, hogy a szerződésszegésért való felelősség kérdésében különbséget kellene tenni annak alapján, hogy történt-e elállás. Az elállás közlésével kapcsolatos alperesi hivatkozások is megalapozatlanok, mert a tagoknak megküldött elállási nyilatkozat formájából, szövegezéséből és tartalmából egyértelmű, hogy nem egy tájékoztatásul megküldött iratról van szó. Az alperes által küldött levél a felperesnek címzett jognyilatkozatot tartalmaz, amely az elállást a kedvezményezett mulasztásával indokolja, és tévesen utal a felperessel megkötött támogatási szerződésre, illetve a felperes által elkövetett mulasztásokra, holott a támogatási szerződést nem a felperes írta alá és nem is követett el mulasztásokat. Az alperes által hivatkozott eseti döntések a jelen perben nem irányadóak, mivel azok más tényállás mellett születtek. Az alperes által alkalmazott jogkövetkezmény arányossága kapcsán a felperes fenntartotta az elsőfokú eljárás során

előadottakat azzal., hogy az elállás nem felel meg a Korm. rendelet 9. § (1) bekezdés c) pontjának és a 86. § (1) bekezdésének sem, mert nem történt valótlan adatszolgáltatás.

[20] A Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.122/2022/12. számú végzésével az alperes oldalán megállapította jogutódlást és az alperesi jogelődöt a perből elbocsátotta.

[21] A Fővárosi Ítéltábla a 16.Gf.40.122/2022/15. számú végzésével az eljárást a Fővárosi Törvényszéken 22.P.22.055/2021. számon indult per jogerős befejezéséig felfüggesztette.

[22] A felfüggesztés után folytatódó eljárásban a felperes a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.449/2022/25. számú ítéletével összefüggésben kifejtette, hogy az kifejezetten szükségtelennek és irrelevánsnak minősítette a konzorciummal kapcsolatos alperesi hivatkozásokat, ugyanakkor a másik per alapját képező tényállás lényegesen különbözik a jelen per tényállásától, mert a jelen per felperese nem követett el szerződésszegést, ezért vele szemben az elállás mint jogkövetkezmény nem alkalmazható.

[23] Az alperes a 2023. szeptember 27. napján kelt nyilatkozatában előadta, hogy téves az elsőfokú bíróság ítéletének azon megállapítása, hogy az alperesi elállás sérti a Korm. rendelet 164. § (4) bekezdése szerinti arányosság követelményét. A perbeli esetben valamennyi konzorciumi tag együttesen vállalta a projektégység megvalósítását, önállóan ugyanis nem részesültek volna támogatásban. A kötelezett egyetemlegesség esetén a Ptk. 6:29. §-a alapján a kötelezettek egymás szerződésszegéséért is felelnek. A Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.449/2022/25. számú jogerős ítéletével megállapította, hogy a konzorciumvezető szerződésszegő magatartása olyan súlyú, amellyel az alperesi elállás arányban állt. A támogatási szerződéstől annak részei tekintetében az elállás nem lehetséges, mivel elállni csak a szerződés egészétől lehet. A jelen per felperesével szembeni szankció alkalmazásához az is elegendő, hogy ha az elkövetett szabálytalanságok kizárólag a konzorciumot képviselő személyhez kapcsolódnak. Ezzel összhangban rendelkezik a konzorciumi megállapodás 9. oldalának (8) bekezdése is. Az alperes elállási jogát az ÁSZF 7.4.2. e) és h) pontja, továbbá a Korm. rendelet 90. § (1) bekezdés c) pontja alapozza meg mint felróhatóságtól független objektív szankciót. Az elsőfokú bíróság a Kúria eseti döntésében foglalt általános jellegű iránymutatással szemben nem vizsgálta, hogy történt-e szabálytalanság az ügyben, amellyel megsértette a tényállás-feltárási kötelezettségét. Jogszerű elálláson alapuló visszakövetelés esetén jogellenesség hiányában nem lehet károkozásról beszélni, így a felperes kártérítés címén érvényesített igénye alaptalan.

[24] A felperes a 2023. október 10. napján kelt észrevételeiben a korábbi nyilatkozatait fenntartotta.

[25] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelmében bírálta felül, mert annak elsőfokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt.

[26] Az alperes fellebbezése alapos.

[27] Az alperes másodlagos fellebbezési kérelme alapján először azt kellett vizsgálni, hogy történt-e olyan lényeges, az ügy érdemi eldöntésére kiható eljárási szabálysértés az elsőfokú eljárás során, amely miatt az elsőfokú eljárás megismétlése lenne szükséges. A felperes eljárási szabálysértésként a Pp. 346. § (5) bekezdésének megsértésére hivatkozott azzal, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a tényállást és abból téves jogi következtetést vont le. Az a körülmény azonban, hogy a fél az elsőfokú bíróság által megállapított tényállással vagy az abból levont jogi következtetéssel nem ért egyet, nem eljárásjogi, hanem az ügy érdemi felülbírálatára tartozó kérdés. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú eljárás megismétlése ezért csak valamely elmaradt bizonyítási eljárás lefolytatása érdekében lehetett volna indokolt, ilyen nem foganatosított bizonyításra azonban az alperes sem hivatkozott. Az indokolási kötelezettség megsértése csak abban az esetben állapítható meg, ha az ítéletből egyáltalán nem derül ki, hogy az elsőfokú bíróság a döntését mire alapította, az elsőfokú ítélet a döntés indokait azonban világosan tartalmazza. Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére ezért nem volt ok.

[28] Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállást helyesen állapította meg, a döntésével és annak jogi indokaival azonban az ítéltábla nem értett egyet.

[29] A perbeli jogvita elbírálása során először a felek közötti jogviszony jellegéről kellett állást foglalni. A támogatási szerződés a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés 54. pontja alapján polgári jogi szerződés, amelyet annak bevezető rendelkezése szerint konzorciumi tag² mint konzorciumvezető a konzorciumi megállapodásban kapott meghatalmazás alapján az összes konzorciumi tag nevében írt alá. A támogatott projektet több kedvezményezett közösen valósította meg, a kedvezményezettek a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés 19. pontja, illetve a konzorciumi megállapodás szerinti konzorciumot alkottak. A konzorcium tagjai közösen nyújtották be a támogatási kérelmet és közösen vállalták a szerződésben foglaltak teljesítését, a támogatási szerződésben a támogatás összege a projekt teljes költségére vonatkozott. A támogatási szerződés alanyai tehát egyrésztől támogató, másrésztől a konzorcium tagjai voltak, vagyis a támogatási szerződéssel egy jogviszony jött létre, az egyes konzorciumi tagok és a támogató között nem keletkezett külön-külön önálló támogatási jogviszony. Az alperes alappal hivatkozott arra, hogy amennyiben a támogató minden konzorciumi taggal önálló támogatási szerződéses jogviszonyt kívánt volna létrehozni, akkor a konzorcium létrehozása helyett külön-külön kötött volna szerződést a tagokkal.

[30] A jogviszony egységét igazolja az a körülmény is, hogy a szabálytalanság megállapítása tárgyában az irányító hatóság nem tagonként tett megállapítást a szabálytalanságra nézve, hanem csak egy elsőfokú és egy jogorvoslati eljárást folytatott le,

illetve csak egy első- és egy jogorvoslati határozatot hozott, amelyeket a konzorciumvezetőnek kézbesítettek, a többi tag csak az elsőfokú határozat másolatát kapta meg.

[31] Az ítéltábla az alperesi érvelésre tekintettel megjegyzi, hogy a fentebb kifejtettektől függetlenül a konzorciumi tagok a támogatási szerződésben nem minősülnek a Ptk. 6:29. §-a szerinti egyetemleges kötelezetteknek, mert az általuk nyújtott szerződéses szolgáltatás, azaz a projekt keretében előírt programok megvalósítása nem tekinthető oszthatatlan szolgáltatásnak. A konzorciumi tagokat a támogatási szerződés és a konzorciumi megállapodás alapján különböző tevékenységek teljesítése terhelte úgy, hogy az egyes feladatok megvalósítására csak egy tag volt köteles, a többi nem. Jogi oszthatatlanságban való megállapodás sem a támogatási szerződésből, sem a konzorciumi megállapodásból nem tűnik ki.

[32] A kifejtettekből az következik, hogy amennyiben az alperes jogszerűen állt el a szerződéstől, úgy a Ptk. 213. § (1) bekezdése és 212. § (1) bekezdése alapján az elállásnak az a jogkövetkezménye, hogy az egész szerződést minden konzorciumi tag vonatkozásában visszamenőleges hatállyal felbontotta, függetlenül attól, hogy az elállásra okot adó szerződésszegést mely tag vagyok tagok követték el. A szerződéstől való részleges elállásra ugyanis sem jogszabály, sem a szerződés alapján nincs lehetőség.

[33] Az elsőfokú bíróság helytelenül következtetett arra, hogy az elállási nyilatkozatnak a konzorciumi tagokkal való közléséből az elállás részlegessége következne. Az elállás csak az egész szerződésre vonatkozhat, annak hatálya pedig a konzorciumvezetővel történt közléssel beállt a konzorciumi megállapodás 5. pontjára tekintettel. Az elállásról szóló nyilatkozatnak a konzorciumi tagoknak való megküldése nem az elállás hatályosulását, hanem a fizetési felszólítás közlését szolgálta.

[34] Az nem vitás, hogy a Korm. rendelet 59. § (5) bekezdése és a perbeli támogatási szerződés bevezető rendelkezései szerint a konzorciumi tagoknak a támogatási szerződés megszegéséért való felelősségét a konzorciumi megállapodás alapján kell megítélni, ebből azonban nem következik, hogy a Támogató elállása ne terjedne ki valamennyi szerződő félre. A konzorciumi megállapodás felperes által kiemelt rendelkezései (9. oldal 7. bekezdés) nem értelmezhetők elállás esetére, azok csak a Korm. rendelet 164. § (3) bekezdés a) pontja szerinti szabálytalansági jogkövetkezményre vonatkozhatnak.

[35] Az alperesi elállás jogi megítélése kapcsán az ítéltábla megjegyzi, hogy a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.449/2022/25. számú, konzorciumi tag2 és az alperes közötti perben hozott ítéletének anyagi jogerőhatása (Pp. 360. §) jelen perre a felek személyének eltérése miatt nem terjed ki, de az abban foglalt érveléssel az ítéltábla egyetértett.

[36] A konzorcium egyes tagjainak tevékenysége kapcsán az irányító hatóság szabálytalanságot állapított meg amiatt, hogy a projekt keretében támogatott egyes bejelentett programok nem valósultak meg annak ellenére, hogy az érintett tagok a programok elmaradását a Támogatónak nem jelentették be. Szabálytalanság a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdés 47. pontja alapján akkor áll fenn, ha nemzeti jogszabály, a támogatási szerződés, az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 38. cikk (7) bekezdésében meghatározott finanszírozási megállapodás vagy a végső kedvezményezett és a pénzügyi közvetítő között kötött szerződés alapján a végső kedvezményezettet terhelő kötelezettségeket megsértik, amelyek eredményeképpen Magyarország pénzügyi érdekei sérülnek, illetve sérülhetnek. A perben nem volt vitás az a tény, hogy a helyszíni ellenőrzések kapcsán tett megállapításoknak megfelelően egyes meghirdetett programokat más konzorciumi tagok nem valósítottak meg, és erről az alperest nem tájékoztatták. A felperes elsősorban arra hivatkozott, hogy ő maga minden szerződéses kötelezettségének eleget tett, illetve hogy az érintett tagok csak az események tervezett időpontjáról adtak tájékoztatást, ezért az adatváltozás-bejelentési kötelezettségüket nem sértették meg. A tagok adatszolgáltatásából azonban nem vonható alappal olyan következtetés, hogy azt tervezetnek kellett volna tekinteni, ezért a projekt keretében szervezett eseményeket illetően valótlan adatszolgáltatás történt, amely folytán az uniós forrásokat meg nem valósított programokra vettek igénybe, amely kimeríti a szabálytalanságnak a Korm. rendeletben rögzített fogalmát.

[37] Az alperest az elállás joga a Korm. rendelet 90. § (1) bekezdése, illetve az ÁSZF 7.4.2. pontja alapján megillette azzal, hogy a Korm. rendelet 164. § (4) bekezdése értelmében az alkalmazott jogkövetkezménynek a szabálytalanság súlyához igazodnia kell. Az ÁSZF 7.2.4. pontja a kedvezményezettre vonatkozó bármilyen kötelezettség megszegésének esetére lehetővé teszi a támogató elállását, míg a Korm. rendelet 90. § (1) bekezdésének c) pontja kifejezetten a valótlan adatszolgáltatásra utal. Az ítéltábla a valótlan adatszolgáltatást, az uniós források meg nem valósított programokra való igénybevételeit olyan súlyú szabálytalanságnak tekintette, amely a legszigorúbb jogkövetkezmény, a támogatási szerződéstől való elállás alkalmazásával arányban áll.

[38] Az ítéltábla kiemeli, hogy konzorciumi megállapodásnak a felek egymás közötti felelősségére vonatkozó szabályaiból nem vezethető le, hogy az alperes ne élhetett volna az őt megillető elállási jogával.

[39] Az alperes tehát a konzorcium egyes tagjainak szabályszegése folytán jogszerűen gyakorolta a támogatási szerződéstől való elállási jogát, amellyel a szerződést valamennyi konzorciumi tag vonatkozásában felbontotta. Az ítéltábla a felperesi hivatkozásra tekintettel megjegyzi, hogy felek jogviszonyára irányadó speciális jogszabályi és szerződéses rendelkezések mellett a Ptk. 212. § (3) bekezdése szerint feltétel vizsgálatának nincs helye. A szerződés megszűnésének következtében a konzorciumi tagok, köztük a felperes a támogatás összegét kötelesek voltak visszafizetni, arra alappal más jogcímen, így szerződésszegéssel okozott kár megtérítése címén sem tarthatnak igényt.

[40] Az alperes helytállóan hivatkozott arra a fellebbezésében, hogy amennyiben a felperest az alperes jogszerű elállásából hátrány érte, úgy azért nem az alperes, hanem az elállásra okot adó konzorciumi tagok tartozhatnak kárfelelősséggel.

[41] Mindezek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, és a felperes keresetét a rendelkező részben írtak szerint elutasította.

[42] Az alperes fellebbezése eredményre vezetett, amely folytán az ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes első- és másodfokú perköltsége viselésére. Az alperes jogi képviseletével felmerült munkadíj összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontja és az (5) bekezdése alapján az elsőfokú eljárásban 1.757.732 forintban, míg a másodfokú eljárásban 400.000 forintban állapította meg. A Pp. 102. § (6) bekezdése alapján a felek személyes illetékmentessége folytán le nem rótt kereseti és fellebbezési illetéket az állam viseli.

Budapest, 2023. november 2.

Dr. Benedek Szabolcs s.k.
a tanács elnöke, előadó

Dr. Sági Zsuzsanna s.k.
bíró

Dr. Ócsai Beatrix s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: